DEPARTMENT OF PUNJABI

FIFTH SEMESTER Category I

Discipline Specific Courses offered by Department of Punjabi for the UG Programme with

Punjabi as the Single Core Discipline

[UG Programme for Bachelor in **Punjabi** (**Honours**) degree in three years]

DISCIPLINE SPECIFIC CORE COURSE- 13 (DSC-13)

MADHKALI PUNJABI SAHIT DA ITIHAS

CREDIT DISTRIBUTION, ELIGIBILITY AND PRE-REQUISITES OF THE COURSE

Course title &	Credits	Credit distribution of the course			Eligibilit	Pre-requisite of the
Code		Lecture	Tutorial	Practical/ Practice	y criteria	course (if any)
Madhkali Punjabi Sahit da Itihas (DSC-13)	4	3	1	0	Class 12 th pass in any subject	Studied Punjabi up to 10 th Standard or Working knowledge of Punjabi language

Learning Objectives:

- The course is structured to provide students with a comprehensive idea about the development of medieval Punjabi literature and language over the ages.
- The course will trace the trajectory of the growth of Punjabi literature from the period of its inception, dating back to the 12th century to the 19th Nine century.
- The course is also designed to help the students to develop an understanding of the structural development of the Punjabi language and literature and also to inform them about the various external linguistic influences that have contributed to the making of the language as we now know it to be.

Learning Outcomes:

- The course will offer extensive insight into the history of medieval Punjabi literature, while laying special emphasis on various literary movements, genres and writers that are held to be the representatives of their times.
- The students will be able to evaluate the ways, socio-cultural and historical phenomena influence the literary production of a particular period.

- By familiarizing students with the socio-cultural ambience and the discursive frameworks of various ages, the course helps them to develop a nuanced appreciation of the literary stalwarts of those times.
- The students are also offered an in-depth understanding on the growth of the Punjabi language under the influence of various other languages including Sanskrit and Persian.

Unit- I: ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਦੇਰ (Punjabi Sahit da Mudhla Daur) (12 hours)

ਮੱਧਕਾਲ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

Madhkaal Bare Sankhep Jaan-Pachhan

• ਮੱਧਕਾਲ ਦੇ ਸਮਾਜਕ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਸਲੇ

Madhkaal de Smajak-Rajnitak Masle

ਨਾਥ ਜੋਗੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਿਤ

Naath Jogiyan da Sahit

ਲੋਕ ਵਾਰਾਂ

Lok Varan

Unit-II: ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ (Gurmat Kaav Dhara)

(11 hours)

• ਗੁਰੂ ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

Guru Banikaran Naal Sankhep Jaan-Pachhan

• ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੂਪਾਕਾਰ (ਸ਼ਬਦ, ਸਲੋਕ, ਪਦ, ਬਾਰਾਂਮਾਂਹ)

Gurmat Kaav de Parmukh Roopakar (Shabad, Salok, Pad, BarahManh)

• ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦਾ ਸਮਾਜਕ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਖ

Gurmat Kaav da Samajak-Sabhyacharak Pakh

• ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨ ਕਲਾ

Guru Granth Sahib di Sampadan Kala

Unit-III: ਸੂਫ਼ੀ ਤੇ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ (Sufi te Qissa Kaav Dhara)

(11 hours)

• ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੁਫ਼ੀ ਕਵੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

Pramukh Sufi Kaviyan Naal Sankhep Jaan-Pachhan

ਸੁਫ਼ੀ ਕਾਵਿ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੁਪਾਕਾਰ (ਕਾਫ਼ੀ, ਅਠਵਾਰਾ, ਗੰਢਾਂ, ਡਿਉਢਾਂ)

Sufi Kaav de Pramukh Roopakar (Kafi, Athvara, Gandhan, Diodhan)

• ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਿੱਸਾ ਕਵੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

Pramukh Qissa Kavian Naal Sankhep Jaan-Pachhan

• ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦਾ ਸਮਾਜਕ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਖ

Qissa Kaav da Samajak-Sabhyacharak Pakh

Unit- IV: ਬੀਰ ਕਾਵਿ ਤੇ ਮੱਧਕਾਲੀ ਵਾਰਤਕ (Bir Kaav te Madhkali Vartak) (11 hours)

• ਵਾਰ ਕਾਵਿ: ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ

Vaar Kaav: Nikas te Vikas • ਜੰਗਨਾਮਾ ਕਾਵਿ: ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ

Jangnama Kaav: Nikas te Vikas

ਸਾਖੀ ਤੇ ਜਨਮਸਾਖੀ ਪਰੰਪਰਾ: ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ

Sakhi te Janamsakhi Parampara: Nikas te Vikas

ਗੋਸਟਿ, ਟੀਕਾ, ਨਾਮਾ ਸਾਹਿਤ: ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ

Gosht, Teeka, Nama Sahit: Nikas te Vikas

Essential Readings:

- Kasel, Kirpal Singh, Parminder Singh Lamba, Gobind Singh (2002) **Punjabi Sahit di Utpati ate Vikas**, Lahore Book Shop, Ludhiana.
- Parminder Singh (Dr.) (2014) **Punjabi Sahit da Itihas: Aad Kaal to 1700 tak**, Punjabi University, Patiala.

Suggested Readings:

- Gurdev Singh (2005) **Punjabi Sufi Kaav Da Itihaas**, Punjabi Academy, Delhi.
- Jagbir Singh (2004) Gurmat Kaav da Itihaas, Punjabi Academy, Delhi.
- Jaggi, Ratan Singh (2014) **Punjabi Sahit da Itihas: 1700 Isvi to 1900 Isvi**, Punjabi University, Patiala.
- Kang, Kulbir Singh (2005) **Punjabi Kissa Kaav da Itihaas**, Punjabi Academy, Delhi.
- Narinder Singh (2002) **Punjabi Sahit di Itihaskari: Ik Drishti**, National Book Shop, Delhi.
- Noor, Sutinder Singh (2005) Punjabi Vaar-Kaav Da Itihaas, Punjabi Academy, Delhi.

Internet Resources:

- https://apnaorg.com/
- http://www.panjabdigilib.org/webuser/searches/displayPage.jsp?ID=5150&page=1&C ategoryID=1&Searched=
- https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%AA%E0%A9%B0%E0%A8%9C%E0%A8
  https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%B8%E0%A8%B8%E0%A8%BE%E0%A8%BE%E0%A8%BE%E0%A8%BE%E0%A8%B9%E0%A8%BE%E0%A8%BE%E0%A8%BE%E0%A8%B8
  https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A9%80 %E0%A8%B8%E0%A8%BE%E0%A8%B9%E0%A8%BE%E0%A8%B8
  https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%A6%E0%A8%BE%E0%A8%BE%E0%A8%B8
  https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%A6%E0%A8%BE %E0%A8%B8
  https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%B8
  https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%B8
  <a href="https://pa.wikipedia.org/wiki/markiped
- <a href="https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%B8%E0%A8%BC%E0%A9%8D%E0%A8%B0%E0%A9%87%E0%A8%A3%E0%A9%80:%E0%A8%AA%E0%A9%B0%E0%A8%9C%E0%A8%BE%E0%A8%AC%E0%A9%80 %E0%A8%B8%E0%A8%BE%E0%A8%BE%E0%A8%BF%E0%A8%A4 %E0%A8%A6%E0%A8%BE
   <a href="https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%B8%E0%A8%B0%E0%A8%B0%E0%A8%B0%E0%A8%BE%E0%A8%BE%E0%A8%BE%E0%A8%BE%E0%A8%BE%E0%A8%B6
   <a href="https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%B8%E0%A8%B0%E0%A8%B0%E0%A8%B8%E0%A8%BE%E0%A8%B6
   <a href="https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%B8%E0%A8%B8%E0%A8%B8%E0%A8%B6
   <a href="https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%B8%E0%A8%B8%E0%A8%B8%E0%A8%B6
   <a href="https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%B8%E0%A8%B8%E0%A8%B8%E0%A8%B6
   <a href="https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%B6
   <a href="https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%B6
   <a href="https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%B6
   <a href="https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%B6
   <a href="https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%B6
   <a href="https://pa.wikipedia.org/wiki/web.ak%B6
   <a href="https://pa.wiki/web.ak%B6
   <a href="https://pa.wiki/web.ak%B6
   <a href="https
- https://shodhganga.inflibnet.ac.in/

Note: Examination scheme and mode shall be as prescribed by the Examination Branch, University of Delhi, from time to time

^{*(}Note: Teachers are free to recommend additional related standard source books, if required so.)

DISCIPLINE SPECIFIC CORE COURSE -14 (DSC-14)

GURMAT SAHIT

CREDIT DISTRIBUTION, ELIGIBILITY AND PRE-REQUISITES OF THE COURSE

Course title &	Credits	Credit distribution of the course			Eligibility	Pre-requisite of the
Code		Lecture	Tutorial	Practical/ Practice	criteria	course (if any)
Gurmat Sahit (DSC-14)	4	3	1	0	Class 12 th pass in any subject	Studied Punjabi up to 10 th Standard or Working knowledge of Punjabi language

Learning Objectives:

- The course is designed to help the students to understand the socio-cultural and religious conditions of the medieval period.
- The course will help to analyse the ways Guru poets responded to the socio-political hierarchy of their times.
- It will develop an understanding about the socio-political and poetical aspects of the Gurmat Kaav.

Learning Outcomes:

- Students will be able to analyse the times of Gurus, and their representations of the human experiences.
- Students will learn about ethical values, and ecological concerns depicted in the Gurmat Kaav.
- They will develop an understanding of the various literary genres used by the Gurus to depict their ideas.

Unit-I ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ (Guru Nanak Dev Ji)

(12 hours)

- ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ
  - Guru Nanak: Jeevan te Rachna
- ਸ਼ਬਦ: ਗਗਨ ਮੈਂ ਥਾਲੂ, ਮੋਤੀ ਤ ਮੰਦਰ ਉਸਰਹਿ, ਅਰਬਦ ਨਰਬਦ ਧੁੰਦੁਕਾਰਾ
  - Shabad: Gagan Mai Thaal, Moti ta Mandar Usreh, Arbad Narbad Dhundhukara

• ਸਲੋਕ: ਭੈ ਵਿਚਿ ਪਵਣੁ ਵਹੈ ਸਦਵਾਉ, ਭੰਡਿ ਜੰਮੀਐ ਭੰਡਿ ਨਿੰਮੀਐ, ਦਇਆ ਕਪਾਹ ਸੰਤੋਖੁ ਸੂਤੁ, ਦੀਵਾ ਬਲੈ ਅੰਧੇਰਾ ਜਾਇ

Salok: Bhae Vich Pawan Vahai Sadvaao, Bhand Jammiye Bhand Nimmiye, Daya Kapah Santokh Soot, Deewa Bale Andhera Jaaye

• ਬਾਰਹ ਮਾਹਾ: ਚੇਤ, ਆਸਾੜੂ, ਸਾਵਣਿ, ਮਾਘਿ

Barah Maha: Chet, Aasarh, Sawan, Magh

Unit- II: ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ (Guru Amar Das Ji) (11 hours)

• ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ

Guru Amar Das: Jeevan te Rachna

• ਸ਼ਬਦ: ਏ ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ, ਗਾਵਹੂ ਸਚੀ ਬਾਣੀ, ਜਾਤਿ ਕਾ ਗਰਬੂ ਨ ਕਰੀਅਹੂ ਕੋਈ

Shabad: Ae Man Pyariya, Gaawoh Sacchi Bani, Jaat ka Garb na Kareoh Koi

• ਸਲੋਕ: ਪੜਿ ਪੜਿ ਪੰਡਤਿ ਬੇਦ ਵਖਾਣਹਿ, ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ, ਆਤਮਾ ਦੇਉ ਪੂਜੀਐ, ਅੰਤਰਿ ਕਪਟੁ ਭਗਉਤੀ ਕਹਾਏ

Salok: Parh Parh Pandit Bed Vakhaneh, Satguru Sew Sukh Paya, Aatma deyo Poojeeye, Antar kapat Bhagauti Kahaye

• ਛੰਤੰ: ਮਿਲੂ ਮੌਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਜੀਊ, ਮਨ ਤੂੰ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪੂ ਹੈ, ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੀ ਹਰਿ ਜੀਊ ਰਾਖ**ੈ**

Chhant: Mil Mere Preetma Jeeo, Man tu Jot Saroop Hai, Bhagat Jana Kee Har Jeeyo Raakhe

Unit- III: ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ (Guru Arjun Dev Ji)

(11 hours)

• ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ

Guru Arjun Dev: Jeevan te Rachna

• ਸਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ: ਪਹਿਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਅਸ਼ਟਪਦੀਆਂ

Sukhmani Sahib: Pehliyan Tinn Ashtpadiyan

• ਸ਼ਬਦ: ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਲੋਚੈ, ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ, ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਜੀ

Shabad: Mera Man Loche, Tu Mera Pita, Dukh Bhanjan Tera Naam Ji

• ਬਾਰਹ ਮਾਹਾ: ਕਿਰਤਿ ਕਰਮ ਕੇ ਵੀਛੁੜੇ, ਚੇਤਿ ਗੋਵਿੰਦੁ ਅਰਾਧੀਐ, ਸਾਵਣਿ ਸਰਸੀ ਕਾਮਣੀ, ਮੰਘਿਰਿ ਮਾਹਿ ਸੋਹੰਦੀਆ Barah Maha: Kirt Karam ke Vichhrhe, Chet Govind Aradhiye, Sawan Sarsi Kamni, Manghar Maah Sohandiya

Unit-III: ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ (Guru Angad Dev Ji, Guru Ram Das Ji, Guru Tegh Bahadur Ji) (11 hours)

• ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ Guru Angad Dev, Guru Ram Das, Guru Tegh Bahadur: Jeevan te Rachna

• ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ: ਅਠੀ ਪਹਰੀ ਅਠ ਖੰਡ, ਜੇ ਸਉ ਚੰਦਾ ਉਗਵਹਿ, ਇਹ**ੁ ਜਗੁ ਸਚੈ ਕੀ ਹੈ ਕੋਠੜੀ, ਨਾਨਕ ਚਿੰਤਾ** ਮਤਿ ਕਰਹ

Guru Angad Dev: Athi Pehri Ath Khand, Je Sau Chanda Ugwe, Eh Jag Sache Kee Hai Kothrhi, Nanak Chinta Mat Karhau

- ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ: ਆਪੇ ਕੰਡਾ ਆਪਿ ਤਰਾਜੀ, ਤੇਰੇ ਕਵਨ ਕਵਨ ਗੁਣ ਕਹਿ ਕਹਿ ਗਾਵਾ, ਕੋਈ ਆਣਿ ਮਿਲਾਵੈ ਮੇਰਾ ਪੀਤਮ_ੂ ਪਿਆਰਾ
  - Guru Ram Das: Aape Kanda Aap Traaji, Tere kawan Kawan Gunn Keh Keh Gaawa, Koi Aan Milawe Mera Preetam Pyara
- ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ: ਸਾਧੋ ਮਨ ਕਾ ਮਾਨੁ ਤਿਆਗਉ, ਜਗਤ ਮੈ ਝੂਠੀ ਦੇਖੀ ਪ੍ਰੀਤਿ, ਜੋ ਨਰੁ ਦੁਖ ਮੈ ਦੁਖੁ ਨਹੀ ਮਾਨੈ Guru Tegh Bahadur: Sadho Man ka Maan Tyago, Jagat Mai Jhoothi Dekhi Preet, Jo Nar Dukh Mai Dukh Nahi Maane

Essential Readings:

- Jagbir Singh (2004), Gurmat Kaav da Itihaas, Punjabi Academy, Delhi.
- https://www.punjabi-kavita.com/

Suggested Readings:

- Arshi, Gurcharan Singh (1989) Punjabi Sahit Da Vichardharak Paripekh, Punjabi Academy, Delhi.
- Jagbir Singh (1989) Madhkali Shabad Sabhiyachar, Ravinder Parkashan, Delhi.
- Jagbir Singh (1997) Gurbani Vishav-Drishti ate Vichardhara, Wellwish Publishers, Delhi.
- Harbhajan Singh (2002) Patranjali, Guru Nanak Dev University, Amritsar.
- Harbhajan Singh (2002) Sahit Adhyan, Guru Nanak Dev University, Amritsar.
- Harbhajan Singh. (2002) Adhyan ate Adhiyapan, Guru Nanak Dev University.
- Sahib Singh (2015) Gurbani Vyakaran, Singh Brothers, Amritsar.

Magazines/Journals

- Khoj Patrika (2003) Bani Kaav Roop Vishesh Ank, Punjabi University, Patiala.
- Khoj Patrika Banikaar Vishesh Ank, Punjabi University, Patiala.

Internet Resources:

- <a href="https://pa.wikipedia.org/wiki/%E0%A8%97%E0%A9%81%E0%A8%B0%E0%A8%AE%E0%A8%A4%E0%A8%BF_%E0%A8%95%E0%A8%BE%E0%A8%B5%E0%A8%BF_%E0%A8%BE%E0%A8%BE%E0%A8%BE

  **E0%A8%A7%E0%A8%BE%E0%A8%B0%E0%A8%BE

  **E0%A8%A7%E0%A8%BE%E0%A8%B0%E0%A8%BE
- https://www.searchgurbani.com/guru-granth-sahib/ang-by-ang
- https://www.srigranth.org/servlet/gurbani.gurbani?S=y
- https://apnaorg.com/
- https://shodhganga.inflibnet.ac.in/

Note: Examination scheme and mode shall be as prescribed by the Examination Branch, University of Delhi, from time to time.

^{*(}Note: Teachers are free to recommend additional related standard source books, if required so.)

DISCIPLINE SPECIFIC CORE COURSE -15 (DSC-15)

PUNJABI SUFI KAAV

CREDIT DISTRIBUTION, ELIGIBILITY AND PRE-REQUISITES OF THE COURSE

Course title &	Credits	Credit distribution of the course			Eligibility	Pre-requisite of
Code		Lecture	Tutorial	Practica l/ Practice	criteria	the course (if any)
Punjabi Sufi Kaav (DSC-14)	4	3	1	0	Class 12 th pass in any subject	Studied Punjabi up to 10 th Standard or Working knowledge of Punjabi language

Learning Objectives:

- The course is designed to learn the origin of Sufism, philosophy of Sufis and relevance of that philosophy in the contemporary scenario.
- The course will help the students to understand how the Sufis changed socio-religious structure of Punjab through their spiritual experiences.
- To analyse the thematic patterns of Punjabi Sufi Poetry and various literary genres used in Sufi poetry.

Learning Outcomes:

- Students will be able to examine the religious diversity and reflection of human experiences of shared spaces in Punjabi society.
- They will examine Punjabi religion and culture through poetic texts written by Sufis.
- They will develop the sense of awareness about the environment and they will realize the inter-relationship between man and environment by a close reading of Sufi poetry.

Unit-I: ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ (Shekh Farid)

(11 hours)

- ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ Shekh Farid: Jeevan ate Rachna
- ਸ਼ਬਦ: ਦਿਲਹੁ ਮੁਹਬਤਿ ਜਿੰਨ੍ਹ ਸੇਈ ਸਚਿਆ, ਬੋਲੈ ਸੇਖ ਫਰੀਦੁ ਪਿਆਰੇ ਅਲਹ ਲਗੇ, ਬੇੜਾ ਬੰਧਿ ਨ ਸਕਿਓ ਬੰਧਨ ਕੀ ਵੇਲਾ

Shabad: Dilho Muhabbat Jinn Seyi Saccheya, Bole Shekh Farid Pyare Allah Lage, Berha Bandh Na Sakeyo Bandhan Kee Wela

• ਸਲੋਕ: ੧ ਤੋਂ ੨੦ (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ)

Salok: 1 to 20 (Guru Granth Sahib de Kram Anusar)

• ਸਲੋਕ: ੨੧ ਤੋਂ ४० (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ)

Salok 21 to 40 (Guru Granth Sahib de Kram Anusar)

Unit- II: ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ (Shah Hussain)

(11 hours)

• ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ

Shah Hussain: Jeevan ate Rachna

• ਕਾਫ਼ੀਆਂ: ਆਉ ਕੁੜੇ ਰਲਿ ਝੂੰਮਰ ਪਾਉ ਨੀਂ, ਆਪ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਬੰਦੈ, ਇਕ ਦਿਨ ਤੈਨੂੰ ਸੁਪਨਾ ਥੀਸਨਿ

Kafiyan: Aao Kurhe Ral Jhoomar Paao Ni, Aap Nu Pachhan Bande, Ik Din Tainu Supna Theesan

• ਕਾਫ਼ੀਆਂ: ਆਸ਼ਕ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਇਸ਼ਕ ਕਮਾਵੈ, ਅਸਾਂ ਬਹੁੜਿ ਨਾ ਦੁਨੀਆਂ ਆਵਣਾ, ਮੈਂ ਭੀ ਝੋਕ ਰਾਂਝਣ ਦੀ ਜਾਣਾ

Kafiyan: Aashak Howe Tan Ishq Kamave, Asaan Bahurh Na Duniyan Aawna, Main Bhi Jhok Ranjhan Di Jana

• ਕਾਫ਼ੀਆਂ: ਬੰਦੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਛਾਣ, ਦਰਦ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਹਾਲ, ਘੁੰਮ ਚਰਖੜਿਆ ਘੁੰਮ

Kafiyan: Bande Aap Nu Pachhan, Dard Vichhorhe da Haal, Ghumm Charkharhya Ghumm

Unit- III: ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੁ (Sultan Bahu)

(11 hours)

• ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੁ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ

Sultan Bahu: Jeevan ate Rachna

• ਅਲਿਫ਼- ਅੱਲਾ ਚੰਬੇ ਦੀ ਬੂਟੀ, ਅਲਿਫ਼- ਈਮਾਨ ਸਲਾਮਤ ਹਰ ਕੋਈ ਮੰਗੇ, ਅਲਿਫ਼- ਇਹ ਤਨ ਮੇਰਾ ਚਸ਼ਮਾ ਹੋਵੇ

Alif-Allah Chambe Di Booti, Alif- Iman Salamat Har koi Mange, Alif- Eh Tann Mera Chashma Howe

• ਐਨ- ਇਸ਼ਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਡੀ ਰਚਿਆ, ਬੇ- ਬਗ਼ਦਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕਿਆ ਨਿਸ਼ਾਨੀ, ਚੇ- ਚੜ੍ਹ ਚੰਨਾਂ ਤੇ ਕਰ ਰੁਸ਼ਨਾਈ

Ain- Ishq Jihna de Haddi Rachya, Be- Baghdad Shehar di kya Nishani, Che- Charh Channan Te Kar Rushnai

• ਦਾਲ- ਦਰਦਮੰਦਾਂ ਦਾ ਖ਼ੂਨ ਜੋ ਪੀਂਦੇ, ਦਾਲ- ਦਿਲ ਦਰਿਆ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਡੂੰਘੇ, ਜੀਮ- ਜੇ ਰੱਬ ਮਿਲਦਾ ਨ੍ਹਾਤਿਆਂ ਧੋਤਿਆਂ

Daal- Dardmandan Da Khoon Jo Peende, Daal- Dil Darya Samundaron Doonghe, Jeem- Je Rabb Milda Naatiyan Dhotiyan

Unit-III: ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ (Bulleh Shah)

(12 hours)

• ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ

Bulleh Shah: Jeevan ate Rachna

- ਕਾਫ਼ੀਆਂ- ਆਓ ਸਈਓ ਰਲ ਦਿਉ ਨੀ ਵਧਾਈ, ਬੁੱਲ੍ਹ**ਾ ਕੀ ਜਾਣਾ ਮੈਂ ਕੈਣ, ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਵਣ** ਆਈਆਂ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਭਰਜਾਈਆਂ
- Kaafiyan- Aao Saiyo Ral Dayo Ni Wadhai, Bullah Ki Jana Main Kaun, Bulleh Nu Samjhawan Aaiyan Bhaina te Bharjaiyan
- ਕਾਫ਼ੀਆਂ- ਹਾਜੀ ਲੋਕ ਮੱਕੇ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ, ਇਕ ਅੱਲਫ਼ ਪੜ੍ਹੇਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਏ, ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਨਵੀਓਂ ਨਵੀਂ ਬਹਾਰ Kaafiyan- Haji Lok Makke Nu Jande, Ikk Alaf Parhen Chhutkara Ae, Ishq Di Naviyon Navi Bahar
- ਅਠਵਾਰਾ- ਸੋਮਵਾਰ, ਬੁੱਧਵਾਰ, ਜੁੰਮੇਰਾਤ, ਜੁੰਮਾ Athvara- Somvar, Budhvar, Jummerat, Jumma)

Essential Readings:

- Gurdev Singh (2005), Punjabi Sufi Kaav Da Itihaas, Punjabi Academy, Delhi.
- https://www.punjabi-kavita.com/Punjabi-Sufi-Poetry-U.php

Suggested Readings:

- Atarjit Singh and Gurcharan Singh (Eds.) (2009) Bulle Shah, Arsee Publishers, Delhi.
- Bir, Sohinder (Dr.) (2005) **Bulle Shah Da Sufi Anubhav**, Waris Shah Foundation, Amritsar.
- Ghuman, Bikram Singh (Ed.) (1999) **Sufimat ate Punjabi Sufi Kaav**, Waris Shah Foundation, Amritsar.
- Gurmukh Singh (Ed.) (1997) **Sufiwaad**, Lokgeet Parkashan, Chandigarh.
- Jaggi, Gursharan Kaur (Dr.) (Ed.) (2009) **Sheikh Farid: Jiwan, Chintan ate Bani**, Arsee Publishers, Delhi.
- Jagjit Singh (Dr.) (2005) **Sheikh Farid Da Kaav Parvachan**, Waris Shah Foundation, Amritsar.
- Randhawa, Satinder Kaur (2013) **Punjabi Sufi Kaav: Ik Vishleshann**, Ravi Sahit Parkashan, Amritsar.
- Shahi, Udham Singh (Dr.) (2003), **Punjabi Sufi Kaav: Roop Vigiyanik Adhyan**, Ravi Sahit Parkashan, Amritsar.
- Talwara, Gurcharan Singh (Prof.) (2005), **Sufimat ate Ruhaniat**, Waris Shah Foundation, Amritsar.

Magazines/Journals

• Sukhdev Singh (Ed) Alochna (Ank: 272, October 2009 - March 2010), Punjabi Sahit Academy, Ludhiana.

Internet Resources:

- https://sufinama.org/poets/punjabi-sufi-poet
- https://apnaorg.com/
- https://shodhganga.inflibnet.ac.in/

*(Note: Teachers are free to recommend additional related standard source books, if required so.)

Note: Examination scheme and mode shall be as prescribed by the Examination Branch, University of Delhi, from time to time